

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТ
Министерския съвет на Република България
ПО
конституционно дело № 11 за 2003 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 8 май 2003 г. сме конституирани като заинтересувана страна по конституционно дело № 11 за 2003 г., образувано по искане на 49 народни представители от XXXIX Народно събрание за установяване на противоконституционност на § 1 в частта му относно чл. 8, ал. 1, т. 1, § 23, § 24, т. 2 и § 27 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ДВ, бр. 119 от 2002 г.), както и за установяване на несъответствие на § 23, § 24, т. 2 и § 27 от същия закон с общопризнати норми на международното право и с международни договори, по които Република България е страна.

I. По допустимостта на искането:

В искането се твърди, че § 23 и § 24, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ЗИДЗМДТ) противоречат на духа, преамбюла, чл. 14 и чл. 47, ал. 1 и 4 от Конституцията, а § 23, § 24, т. 2 и § 27 от същия закон не съответстват на общопризнати норми на международното право и на международни договори, по които Република България е страна.

Смятаме, че в тази си част искането е недопустимо, тъй като се оспорва конституционносъобразност и съответствие с международни актове на отменителни разпоредби.

С § 23 от ЗИДЗМДТ (ДВ, бр. 119 от 2002 г.) се отменят чл. 82 и 83, които предвиждаха да не се заплаща, съответно да се заплаща в намален размер такса за ползване на детски ясли и детски градини от определена категория деца – деца, чиито родители са I или II група инвалиди, децата на неизвестни родители, децата на загинали при производствени аварии и природни бедствия, децата на загинали в изпълнение на служебен дълг, деца с тежки хронични заболявания, трето и следващо дете на многодетните родители, сираци или деца с един родител, деца, чиито родители са редовни студенти или отбиват редовната си военна служба, деца от едно семейство, които са приети едновременно в детски заведения.

С § 24, т. 2 от ЗИДЗМДТ се отменят ал. 2 и 3 на чл. 84, които предвиждаха да не се заплаща, съответно да се заплаща в намален размер такса за ползване на лагери от ученици, които попадат в категорията деца по чл. 83 и чл. 82, ал. 1, т. 1 и 2.

С § 27 от ЗИДЗМДТ се отменят ал. 2, 3, 4 и 5 на чл. 87, които предвиждаха съответни финансови облекчения при определянето на таксата за ползване на общински социални услуги чрез установяването на минимален размер на сума, запазена за лични разходи на лицата, ползващи тези услуги.

В изключителна компетентност на Народното събрание по чл. 84, т. 1 от Конституцията е както да приема закони, така и да ги изменя, допълва и отменя. Създаването на един или друг законов режим на регулиране, включително отмяната на такъв, е въпрос на законодателна целесъобразност, а не на конституционносъобразност. Право на Народното събрание е през различни периоди от време да дава различна уредба на едни и същи обществени отношения, да отменя съществуваща уредба или да създава нова в зависимост от различни причини. В мотивите на Решение № 2 от 2003 г. на Конституционния съд по конституционно дело № 20 за 2002 г. се казва: "Различието в законовата уредба в различни периоди от време като правило се влияе от различни фактори – икономически, политически, международни и пр., поради което с чл. 84, т. 1 от Конституцията на Народното събрание е дадено право не само да приема закони, но и да ги изменя, допълва и отменя. В една или друга степен всяка промяна на режима ... облекчава или утежнява положението на участващите в нея субекти. При условие, че бъде приета тезата на вносителите, всяка промяна би трябвало да бъде обявена за противоконституционна."

Смятаме, че по принцип отменителна разпоредба не следва да подлежи на конституционен контрол, защото Конституционният съд е оправомощен да преценява конституционносъобразността и съответствието с международни договори и

общопризнати норми на международното право на действаща, а не на липсваща законова норма (отменителната разпоредба няма същинска диспозиция на правна норма). В противен случай Конституционният съд ще иземе правомощие на обикновения законодател, което съдържа и преценка за политическа, икономическа или друга целесъобразност. Това е недопустимо от Конституцията, която ясно отграничава компетентностите на конституционно установените органи. Многократно в своята практика Конституционният съд е изразявал становище за конституционна недопустимост на негова намеса в изключителната компетентност на Народното събрание по чл. 84, т. 1 от Конституцията. Така например в Определение № 2 от 1996 г. по конституционно дело № 5 за същата година се казва: "По поставения въпрос съществува непълнота в законодателството, която не може да бъде запълнена от Конституционния съд чрез тълкуване на посочените конституционни разпоредби. Въпросът подлежи на уреждане от законодателния орган."

Тезата, че Конституционният съд не може да дава конкретни указания на законодателя за приемане на законова уредба, е застъпена и в Определение от 20 март 2003 г. за прекратяване на конституционно дело № 19 за 2002 г. Все в тази връзка в Определение № 2 от 1994 г. по конституционно дело № 1 за същата година се казва: "Конституционният съд не е компетентен да разглежда твърдения за съществуваща непълнота в даден закон. Такова пълномощие той няма. Съдът е компетентен да се занимае единствено с приети закони."

Тези доводи на Конституционния съд са напълно съотнесими и към хипотезата на отмяна на закон или отделни законови разпоредби от Народното събрание. Дори да се приеме, че е допустим контрол за конституционность на отменителни разпоредби, този контрол може да се упражнява само в много ограничени рамки. Конституционностьта на безусловното право на Народното събрание да изменя или отменя законите или отделни законови разпоредби може да бъде преценявано от Конституционния съд само относно обстоятелството дали съответното изменение или отмяна засяга или отнема придобити конституционно признати и защитени основни права на гражданите, дали се заличава от правния мир единствена защита на такива права, дали се отменя закон, изрично предвиден от Конституцията. Аналогична преценка може да прави Конституционният съд и при искане за установяване на несъответствие на отменителни разпоредби с международни договори, по които България е страна и с общопризнатите норми на международното право.

Като предвижда в чл. 14 и чл. 47 от Конституцията закрила и подпомагане от държавата и обществото на децата, конституционният законодател не предписва точно определен закон, който задължително трябва да се приеме в изпълнение на това конституционно задължение на държавата и не определя конкретни по съдържание

законови мерки, които трябва да се предприемат от законодателя. Преценката за конкретните прояви законови форми на тази защита и закрила конституционният законодател оставя на обикновения законодател. Конституционното изискване за закрила и грижа за децата от държавата и обществото има различни законови проявления, които не се свеждат само и единствено до изрично установените до изменението на ЗМДТ облекчения при заплащането на такси за ползване на детски ясли, детски градини и лагери. При това отмяната по § 23 и § 24, т. 2 не отнема придобити конституционно защитени основни права на гражданите (няма изрично конституционно установено изискване за определяне на финансови облекчения при заплащане на такса за ползване на детски ясли, градини или почивни лагери). Отмяната има за цел в съответствие с Конституцията да предостави конкретното решаване на местните въпроси на компетентните за това органи – общинските съвети. Затова с разпоредбата на чл. 8, ал. 6 от ЗМДТ законодателят предоставя в компетентност на общинския съвет да освободи отделни категории граждани изцяло или частично от заплащане на отделни видове такси по ред, определен с наредбата по чл. 9. С тази разпоредба общинският съвет законово се оправомощава да установи облекчения и при определяне на таксата за ползване на детски градини, ясли, лагери за ученици или общински социални услуги. Ето защо отмяната на оспорваните разпоредби няма за последица отнемане или засягане на придобити права.

Местното самоуправление е форма на децентрализация на държавната власт, при която въпросите от местно значение се решават от органите на местното самоуправление. Върху тези органи в не по-малка степен тежи конституционното задължение за закрила и грижа за децата. Изпълнението на конституционното задължение по чл. 14 и чл. 47, ал. 1 и 4 се възлага на общините само по отношение на уредбата на местните такси, поради което не може да се твърди, че държавата се “освобождава” от отговорности, възложени ѝ от Конституцията.

По посочените съображения считаме, че отменителните §23, § 24, т. 2 и § 27 не подлежат на контрол за конституционност и за съответствие с международни актове, тъй като не съдържат действаща уредба, а отменената в тях уредба не е задължителна по силата на Конституцията и изброените в искането международни актове и не отнемат придобити изрично прогласени основни права на гражданите в Конституцията или в международните актове. Нещо повече, отменителната уредба в оспорваните разпоредби е отговор на конституционната необходимост за конституционно съобразно разпределение на компетентност и отговорност между централни и местни органи.

Действително конституционно дело № 11 за 2003 г. е във фаза за решаване по същество, но съгласно чл. 25, ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на

Конституционния съд съдът може да се произнесе по допустимостта на искането във всяка фаза на конституционния процес, поради което смятаме, че искането за обявяване на противоконституционност и за несъответствие с международни актове на § 23, § 24, т. 2 и § 27 от ЗИДЗМДТ следва да бъде отклонено като недопустимо и производството в тази му част – прекратено.

II. По основателността на искането:

1. Относно твърдението за противоречие на § 1 в частта му относно чл. 8, ал. 1, т. 1 с чл. 60, ал. 1 от Конституцията:

В искането на групата народни представители се твърди, че приетият от законодателя принцип за възстановяването на пълните разходи при определянето на местните такси "лишава" общините от възможността да спазят разпоредбата на чл. 60, ал. 1 от Конституцията, съгласно която данъците и таксите се заплащат съобразно доходите и имуществото на гражданите.

Твърдението на народните представители, от една страна, се обосновава само с една разпоредба, която се разглежда и обсъжда изолирано от останалата уредба в закона, а от друга страна, не отчита разликата между данък и такса. Общото между данъците и таксите е, че те представляват вземания на държавата, съответно общината, които се установяват едностранно като приходи за държавния, съответно общинския бюджет. При обсъждане на конституционното изискване на чл. 60, ал. 1 за съответствие с имуществото и доходите на гражданите обаче трябва да се държи сметка за различията между тях. Посочването в чл. 60, ал. 1 на доходите и имуществото служи по-скоро за разграничаване на имуществените от подоходните данъци, при определянето на чиито размери се използват различни показатели. По отношение на таксите обаче конституционното изискване на чл. 60, ал. 1 е относимо само към таксите, които имат характер на данък – при тях не се предоставя услуга. Въпреки това няма пречка размерът на определени такси, различни от таксите приравнени на данък, да се определя и съобразно доходите и имуществото на гражданите. Такъв е подходът при определяне на такси за дейности и услуги, свързани с изпълнение на конституционни задължения на държавата (включително общините) към гражданите.

Установената в ЗМДТ уредба дава възможност на общинските съвети да приложат в съответствие с конституционните изисквания гъвкав подход при определянето размера на местните такси в зависимост от тяхната различна природа и квалификация. С изменението на ЗМДТ (ДВ, бр. 119 от 2002 г.) законодателят цели законово да уреди и гарантира практическата реализация на идеята за финансова децентрализация, заложената в чл. 141 от Конституцията. Затова законово са установени само общи принципи и критерии, без да се определят конкретни размери на местните

такси, каквато беше уредбата до оспорваните изменения на ЗМДТ. Тези изменения обаче не само не противоречат на Конституцията, а точно обратното – привеждат уредбата в съответствие с конституционните изисквания на чл. 2, ал. 1, чл. 60, чл. 84, т. 3 и чл. 141.

Конституционният съд даде задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 2, ал. 1 и чл. 141 от Конституцията в Решение № 9 от 2000 г. по конституционно дело № 6 за същата година. В диспозитива на това решение се казва: “Конституцията урежда местното самоуправление като форма на децентрализация на държавната власт с цел повишаване ролята на самоуправляващите се общности при решаване на въпроси от местно значение. Правната възможност да се осъществяват определени функции би се обезсмислила при положение, че органите на местното самоуправление са лишени от финансови ресурси за изпълнението им. С оглед на това чл. 141 от Конституцията урежда въпросите за финансирането на общините съобразно принципите на самостоятелност при вземането на решения и на съответствие между съществуващите ресурси, с които общините разполагат, и задачите, които общинските съвети изпълняват... От принципите на местното самоуправление и от самостоятелността на бюджета на общината произтича и изискването за съществуването на собствени финансови източници. Важен собствен източник са местните данъци и такси. Тяхното установяване, включително и определянето на размера на местните данъци, може да стане само със закон... съгласно чл. 84, т. 3 от Конституцията. Общинските съвети не могат сами да установяват (въвеждат) местни данъци и такси и да определят размера на местните данъци.”

Щом няма конституционно изискване размерът на местните такси да се определя в закон, конституционно съобразно е да се предостави в компетентност на органите по местно самоуправление определянето на този размер. Затова в разпоредбата на чл. 8 законодателят е регламентирал само принципи за определяне размера на местните такси, които дават възможност да се балансират интересите и на общините, предоставящи съответните услуги, и на гражданите - техни ползватели. Този баланс е постигнат като от една страна в чл. 8, ал. 1, т. 1 е установен принцип за възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата, а от друга - в чл. 8, ал. 3 е предвидено, че когато се налага за защита на обществен интерес общинският съвет може да определи такъв размер на таксата, който не възстановява пълния размер на разходите по предоставяне на услугите. Общинският съвет може да изключи прилагането на правилото за възстановяване на разходите както когато услугата се предоставя за задоволяване на значим обществен интерес, така и когато голяма част от потребителите не са в състояние да заплащат пълния размер на разходите. Така определеният размер ще бъде съобразен и с доходите и

имущественото състояние на гражданите, като при това ще се реализира принципът, установен в чл. 8, ал. 1, т. 3 от закона – постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на местните такси (изричното законово регламентиране на този принцип обаче изобщо не се коментира от вносителите на искането). Създавайки тази възможност, без налагане на законово ограничение за размера, законодателят дава необходимата свобода и оперативна самостоятелност на общинските съвети не само да определят размер на таксите, който да е в съответствие с доходите и имущественото състояние на гражданите, но и да използват и прилагат и други критерии и показатели, които са конституционно и законово допустими за постигане на социална справедливост в съответствие с конституционния принцип за социалната държава и са в най – висока степен съобразени и с местните условия и реалности.

Законов израз на конституционния принцип за социалната държава и на конституционното изискване по чл. 60, ал. 1 е и разпоредбата на чл. 8, ал. 6 от ЗМДТ – общинският съвет може да освобождава отделни категории граждани изцяло или частично от заплащане на отделни видове такси по ред, определен в наредбата по чл. 9 от закона.

Следва да се отбележи и обстоятелството, че установеният в чл. 8, ал. 1, т. 1 от ЗМДТ общ принцип е съответен на уредбата в чл. 2, ал. 2 от Закона за държавните такси (ЗДТ). И принципът по чл. 8, ал. 1, т. 1 от ЗМДТ, и този по чл. 2, ал. 2 от ЗДТ не винаги се прилагат самостоятелно, а се прилагат в съчетание и с други принципи в зависимост от характера на конкретната такса. При установеното законово сходство в уредбата на държавните и местните такси (критерий за спазване на конституционния принцип за правовата държава), разпоредбата на чл. 2, ал. 2 от ЗДТ обаче не се оспорва от вносителите като противоконституционна.

По посочените съображения считаме, че твърдението за противоречие на чл. 8, ал. 1, т. 1 с чл. 60, ал. 1 от Конституцията е неоснователно.

2. Относно твърдението за противоречие на § 23 и § 24, т. 2 от ЗИДЗМДТ с преамбюла, чл. 14 и чл. 47, ал. 1 и 4 от Конституцията:

Считаме, че искането в тази му част е недопустимо по съображенията, застъпени в раздел I от становището. По същество искането е и неоснователно.

В чл. 14 от Конституцията е закрепен конституционният принцип за закрила на децата от държавата и обществото. В ал. 1 на чл. 47 от Конституцията е установено правото и задължението на родителите по отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им, което се подпомага от държавата, а в ал. 4 на чл. 47 е закрепено задължение за държавата и обществото за осигуряване на особена закрила на децата, останали без грижата на близките си.

Тези конституционни разпоредби изискват държавата да предприеме необходимите законови, административни, финансови и институционални мерки за осигуряване закрила на децата и особено на децата, останали без грижата на близките си. Регламентирането на конкретния начин обаче и органите, чрез които държавата реализира и изпълнява конституционното си задължение, Конституцията предоставя на обикновения законодател. Конкретна уредба за закрила на децата в различни области на обществените отношения се съдържа в много закони, които в цялост и поотделно представляват "изпълнение" на изискванията на чл. 14 и чл. 47, ал. 1 и 4 от Конституцията. Конституционното задължение за закрила и грижа за децата се отнася и за общините (каквато е оспорваната законова регламентация) и по никакъв начин не се състои от поемането от държавата на всички разходи за децата. Това конституционно задължение изисква създаването на подходящи условия от държавата, които не се свеждат само и единствено до изричното установяване в закон на финансови облекчения. Твърдението на народните представители за противоконституционност на уредбата поначало изхожда от неправилното виждане, че ако няма императивно определени от държавата в закон финансови облекчения, органите на местното самоуправление дори да имат конституционно и законово оправомощаване за това, няма да предприемат необходимите мерки за закрила на децата, включително при определяне размера на местните такси.

В мотивите на Решение № 16 от 2001 г. по конституционно дело № 6 за същата година Конституционният съд е имал повод да отбележи: "Следва да се има предвид и обстоятелството, че според преамбюла на основния закон Република България е социална държава. Ето защо държавата чрез закон може да възлага социални функции и на общините. Нито от чл. 47, ал. 1, нито от чл. 51 от Конституцията, на които се позовават вносителите, не следва поддържаният от тях извод, че социалното подпомагане и грижите за децата са задължение изключително на държавата. Нещо повече, редица конституционни разпоредби (чл. 51, ал. 3 и чл. 52, ал. 2) определят закрилата на нуждаещите се от социално подпомагане като задължение както на държавата, така и на обществото, от което несъмнено не могат да бъдат изключени общините."

Относими към настоящето конституционно дело са и мотивите на Решение № 32 от 1998 г. по конституционно дело № 29 за същата година, в които се казва:

"Закрилата на семейството и на децата от държавата е основен конституционен принцип. Той е прогласен в чл. 14 от Конституцията и от него за държавата произтичат определени задължения. По отношение на децата тези задължения не се свеждат до поемането на всички разходи за тях, а са свързани с участие в създаването на условия за израстването и свободното им развитие... Подпомагането от държавата на

родителите по чл. 47, ал. 1 от Конституцията, а също и закрилата на здравето по чл. 52, ал. 3 от Конституцията могат да имат различни проявни форми и се осъществяват по различен начин – финансиране от републиканския бюджет и от общинските бюджети на дейностите по чл. 3а от Закона за народното здраве, за които гражданите имат право на безплатно ползване, финансиране преди всичко от републиканския бюджет на разходите за месечни добавки за деца и еднократни помощи при раждане на живи деца, заплащане от републиканския бюджет на здравноосигурителните вноски за децата, настанени в домове за деца и юноши и за деца от предучилищна възраст, откриване на държавни и общински детски градини, които се финансират съответно от държавния и общински бюджети и др.”

Ето защо законовото оправомощаване по ЗМДТ на общинските съвети да определят размера на таксите за детски градини, ясли и почивни лагери, като и да освобождават изцяло или частично от заплащане определени категории деца, е една от проявните форми на законова регламентация в изпълнение на възложени от Конституцията задължения. Сега действащата законова уредба е в пълно съответствие не само с обсъжданите конституционни принципи и задължения по чл. 14 и чл. 47, ал. 1 и 4, но и с други конституционни изисквания - тези по чл. 2, ал. 1, чл. 60, ал. 1, чл. 84, т. 3 и чл. 141. При положение, че предишната законова уредба е заместена с регламентация, която е в пълно съответствие не само с посочените в искането, но и с всички други конституционни изисквания в тази област, отмяната на тази уредба (§ 23 и § 24, т. 2) не може да е противоконституционна.

3. Относно твърдението за несъответствие на § 23 и § 24, т. 2 от ЗИДЗМДТ с чл. 25 от Всеобщата декларация за правата на човека на ООН, принцип 2 и принцип 7, ал. 3 от Декларацията за правата на детето на ООН, чл. 3 и чл. 18, ал. 2 от Конвенцията за правата на детето, чл. 10, т. Е от Декларацията за социалния прогрес и развитие на ООН, чл. 17, т. 1, б. “А” от Европейската социална харта и чл. 31, ал. 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи:

Считаме, че искането в тази му част е недопустимо по съображенията, застъпени в раздел I от становището. По същество искането е и неоснователно.

В чл. 25 от Всеобщата декларация за правата на човека се прокламира принципът, че децата се ползват с особени грижи и подпомагане.

В Декларацията за правата на детето, провъзгласена с резолюция 1386 на Общото събрание на ООН, се прокламират принципи, в съответствие с които държавите да предприемат законодателни и други мерки. Принцип 2 предвижда детето да се ползва от специална защита и да му бъдат предоставени възможности и улеснения, чрез закона и други средства, които да му позволят да се развива физически, умствено,

морално, духовно и социално по здравословен и нормален начин и в условия на свобода и достойнство. Принцип 7, ал. 3 изисква детето да има пълна възможност да играе и да се развлича, за осъществяването на което право трябва да съдействат обществото и държавните власти.

Чл. 3 от Конвенцията за правата на детето съдържа задължение за държавите да осигурят на детето необходимите закрила и грижа за неговото благосъстояние чрез необходимите законодателни и административни мерки. По чл. 18, ал. 2 от конвенцията държавите се задължават да осигуряват създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите на децата.

Чл. 10, т. Е от Декларацията за социалния прогрес и развитие прогласява цел за осигуряване на всички, особено на хората в групите с нисък доход и на големите семейства, на подходящи жилищни и обществени услуги.

Чл. 17, т. 1, б. "а" от Европейската социална харта изисква от държавите да осигурят условия за създаването или поддържането на институции и услуги с цел осигуряване подпомагане, образование и обучение на децата.

В цитираните разпоредби от международни актове се съдържат общи принципи и цели за закрила на децата, от които държавите трябва да се ръководят и да спазват при приемането на конкретни законодателни, административни, финансови, институционални и други мерки. Тези разпоредби не предписват на държавите конкретни задължения - например приемането на изрично посочен закон, въвеждането на точно определени финансови облекчения за деца и други подобни. Конкретните мерки са въпрос на уредба във вътрешното законодателство на всяка една от държавите. Унификация в законодателството на всички държави в областта на закрилата на децата е невъзможна, а и международните актове не я изискват. Всяка държава суверенно урежда тази защита във вътрешното си законодателство.

В изпълнение на задълженията си по международни договори, по които е страна и въз основа на общопризнатите норми на международното право, Република България провежда във вътрешното си законодателство последователна политика за закрила на децата. Без да се коментира конкретната законова защита, следва да се отбележи, че такава е уредена в Семейния кодекс, Закона за закрила на детето, Закона за семейни помощи за деца, Закона за народната просвета, Закона за професионалното образование и обучение, Закона за здравното осигуряване, Закона за лечебните заведения и други закони.

Уредбата в ЗМДТ не произтича от конкретни задължения за страната ни от горепосочените международни актове. Затова промяната на законовия режим е въпрос единствено на законодателна целесъобразност. Нещо повече, като възлага на общинските съвети решаването на въпросите по определянето на размера на местните

такси и освобождаването на някои граждани изцяло или частично от заплащането им, законодателят привежда законовата уредба в съответствие и с изискванията на друг международен договор – Европейската харта за местното самоуправление. Хартата изисква органите на местното самоуправление да разполагат в рамките на закона с пълна свобода да поемат инициатива по всеки въпрос, който не е изключен от тяхната компетентност или предоставен на друга власт, установява препоръка изпълнението на обществените задължения да бъде възложено по принцип на властите, които са най-близо до гражданите и правомощията, поверени на органите на местно самоуправление поначало да бъдат пълни и неограничени.

Със ЗМДТ се осигурява законова защита и закрила на децата чрез възлагане на някои дейности и функции от местно значение на местните органи, които на съответната територия стоят най-близо до интересите на децата. Ето защо твърдението за несъответствие на § 23 и § 24, т. 2 от ЗИДЗМДТ с международни договори и с общопризнати норми на международното право е не само неоснователно, то е и необосновано.

4. Относно твърдението за несъответствие на § 27 от ЗИДЗМДТ с чл. 23 и чл. 30 от Европейската социална харта и чл. 9 и чл. 11, ал. 1 от Международния пакт за икономически, социални и културни права:

Считаме, че искането в тази му част е недопустимо по съображенията, застъпени в раздел I от становището. По същество искането е и неоснователно.

С чл. 23 от Европейската социална харта договарящите страни се задължават да приемат или насърчават подходящи мерки за осигуряване ефективното упражняване на правото на възрастните хора на социална закрила чрез осигуряване на достатъчно средства за съществуване, на информация за услуги и условия, на жилища, на здравеопазване и грижи, изисквани от тяхното състояние.

С чл. 30 от Европейската социална харта договарящите страни се задължават да вземат мерки в рамките на всеобхватен и съгласуван подход за подпомагане на ефективния достъп на лицата, живеещи или застрашени от изпадане в състояние на социална изолация или бедност, както и на техните семейства, за съдействие преди всичко за трудова заетост, жилище, квалификация, образование, както и културна, социална и медицинска помощ.

По чл. 9 от Международния пакт за икономически, социални и културни права държавите – страни по пакта, признават правото на всяко лице на социална сигурност, а по чл. 11, ал. 1 – правото на задоволително жизнено равнище, включващо достатъчно храна, облекло и жилище, както и непрекъснато подобряване условията на живот.

Тези разпоредби от международни договори не предписват на държавите конкретни законодателни, административни, институционални или финансови мерки, не

изискват приемането на точно определени закони и не определят конкретно съдържание на вътрешната уредба на мерките. Мерките, които всяка от договарящите страни предприема за постигане на целите за защита на тези социални групи от граждани е въпрос на уредба във вътрешното законодателство. Затова всяка държава суверенно определя обема, вида и финансовата обезпеченост на социалната защита на определени категории и групи граждани. В изпълнение на международните договори и въз основа на общопризнатите международни норми в областта на социалната политика в България са приети и се изпълняват много закони - Закона за социално подпомагане, Кодекса за задължително обществено осигуряване, Закона за здравно осигуряване, Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите, Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта и др.

Функцията на социалната държава и принципите на социалната политика се реализират и чрез общините. Чрез предоставянето на общински социални услуги се провежда и реализира местната политика като част от общата държавна политика за подпомагане и закрила на бедни хора, възрастни хора, инвалиди и други групи граждани, които се нуждаят от защита с оглед имущественото си състояние, семейното положение, здравословното състояние, възрастта и други обстоятелства. Провеждането на социална политика чрез предоставяне на общински социални услуги и закононото възлагане на отговорности и правомощия в тази област на общинските съвети, включително оправомощаването за определяне размера на местните такси за ползването на такива форми, както и за освобождаването от заплащането им, е в пълно съответствие с изискванията за предприемане на мерки и за признаване на права, посочени в чл. 23 и чл. 30 от Европейската социална харта и в чл. 9 и чл. 11, ал. 1 от Международния пакт за икономически, социални и културни права.

По посочените съображения считаме, че искането за обявяване на противоконституционност на § 1 в частта му относно чл. 8, ал. 1, т. 1, § 23, § 24, т. 2 и § 27 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ДВ, бр. 119 от 2002 г.), както и за установяване на несъответствие на § 23, § 24, т. 2 и § 27 от същия закон с общопризнати норми на международното право и с международни договори, по които Република България е страна, е неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

МИНИСТЪР – ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)

